

Ziedoņa svētki: radošo personību tikšanās "Brasliņās"

2018. gadā, izmantojot pašvaldības projektu finansējumu, tiks īstenots projekts "Ziedoņa svētki: radošo personību tikšanās "Brasliņās"".

Tēmas prioritāte ir kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšana - caur jaunradītu saturu runājam par lietām, kas kopumā ir kultūras identitātes jautājums, labvēlīga vide ar kultūras vērtībām valsts līmenī. Sagaidām labvēlīgu attieksmi, kas izglīto, nostiprina, veicina pētniecisko darbību un raksturo nemateriālā kultūras mantojuma nacionālās vērtības kā dažādu vēsturisku mantojumu kopumu.

Projekta iesniedzējs: Stopiņu novada ULBROKAS bibliotēka

Īss apraksts: Stopiņu novada "Brasliņas" ir viena no senākajām 20. gadsimta ēkām, kas celta Funkcionālisma jeb MoMo stilā. Funkcionālisma celtnēm raksturīgs izvērstis kubisku būvmasu kārtojums, plakani jumti, plaši iestiklojumi un kompozīcijas horizontalitāte. Latvijā funkcionālisms parādījās 20. gadu [192-] nogalē un bija valdošais stils līdz pat 1940. gadam. Atjaunotā ēkas fasāde, mijiedarbībā ar vēsturi, ir nozīmīgs būvniecības elements, kas iesniedzas jūgendstila periodā pirms I pasaules kara. Mājas vēsturei pieder saimnieces Almas Brasliņas (1907 – 1976) izcili veidotais dārzs un viesmīlība, kur pulcējās tā laika kultūras un mākslas personības. Dabas un cilvēka mijiedarbības radītā kultūrvide un kolhoza „Leņina ceļš” bibliotēkas (1951-1962) darbība ir viensētas lielākā vērtība. "Brasliņas" apmeklējuši gleznotāji: Jānis Pauļuks, Leo Kokle, Jānis Ivanovs, Dancovs, Melnārs, Siliņš, Andersons, Klēbachs un vēl daudzi citi mākslinieki. Iespējams, daudziem nezināma mākslinieku „kopienas” radošā darbnīca ārpus Rīgas, kas nostātos, liecībās – tērpos, gleznās būs skatāma pasākuma laikā. Pirmie Ziedoņa svētki organizēti 1967. gada 22. maijā. Šobrīd domāts par

svētku tradīcijas atjaunošanu, kur ierodas dāmas ar cepurēm, svinīgi ģērbti kungi un radošas personības, kas reiz “Brasliņu” mājās dzīvojuši. Ziedoņa svētki ir iecerēti kā kultūras mantojuma apvienojums – mākslā, mūzikā un atmiņu stāstos. Vēsturiskie artefakti un kultūrtelpas vērtību savdabība informē vietējo sabiedrību un rada interesi par tradīcijām, kam piemīt gan kultūrvēsturiska, gan mākslinieciska vērtība. Ulbrokas bibliotēka visu kopumu atzīst par nemateriālo kultūras mantojumu un ir apņēmusies tā satura saglabāšanu un daudzināšanu.

Projekta mērķis: Saglabāt un nodot nākamajām paaudzēm nemateriālo kultūras mantojumu kā Stopiņu novada kultūras savdabību un daudzveidību apliecināšu notikumu kopu. Veidot radošo personību tikšanos vēsturiski apzinātos apstākļos, kas rosina dialogu ar vietējo sabiedrību un turpina iestādes pētniecisko darbību.

Projekta iecere ir sabiedrības izglītošanas un informēšanas iespējas. Kultūrvēsturiski nozīmīgā ainava – ēka, dārzs, mākslinieki apliecina nemateriālā kultūras mantojuma tradīcijām raksturīgu saglabāšanas vidi un pastiprina kopīgas identitātes izjūtu. Apzinātais materiāls stāstu un leģendu veidā dzīvo līdz pat mūsdienām, atklājot un iezīmējot savas darbības daudzveidību, kā arī, atspoguļojot vēsturiskās Latvijas kultūras tradīcijas.

Projekta uzdevums sekmēt vietējas nozīmes kultūrvēsturiska stāsta pieejamību viensētā “Brasliņas”, kas ir viena no kultūrvēsturiskā projekta “Senās mājvietas Stopiņu novadā” (2013) kultūrvērtībām, kas raisa atmiņas par kultūras un mākslas vides nozīmīgām aktivitātēm. Ir vienošanās un privātpersonu atbalsts un līdzdalība pasākuma norisē.

Mērķa grupa.

Stopiņu novada iedzīvotāji, projekta “Senās mājvietas Stopiņu novadā” saimnieki, interesenti un kultūrvēsturiskā mantojuma vērtētāji, pētnieki.

Dalībnieki, partneri, eksperti

Partneri:

Aina Boža – dziedātāja, dziesmu autore, gleznotāja un psiholoģe.

Dzintars Melnis – karikatūrists, kurš piesaista viesu uzmanību un rada jautrību, kā arī veido pasākuma piemiņas dāvanas.

Iekārtas:

Apskaņošanas tehnika – kvalitatīvs skaņas nodrošinājums.

Pakalpojums:

SIA “La VISION” – ielūgumu izgatavošana

Norises laiks: 2018. gada 12. maijs

Projekta paredzamais rezultāts ir lokāla mēroga kultūrvēsturiskā mantojuma daudzināšana – kultūrvidē, bibliotēkas darbība un cilvēki. Atvērts dialogs ar vietējo sabiedrību, kas veicina senu tradīciju iedzīvināšanu, ko apliecina vienas viensētas vēsturiskā atmiņa un saglabātās laikmeta liecības. Turpinās iestādes pētnieciskā darbība un jaunu novadpētniecības resursu apzināšana.

Budžets: EUR 450.00

Projekta vadītāja. Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēkas vadītāja Daiga Brigmane

Pilsētvide un mākslas plenēri Stopiņu novada viensētā “Brasliņas”

Pēc vairāk nekā piecdesmit gadiem netālajā pieRīgas apkārtnē pulcējas tuvāki un tālāki novada ļaudis. Saimnieces Māras Brasliņas nodomāti un Ulbrokas bibliotēkas pētnieciskajā darbā izzināti, personību un notikumu fakti ir atgādinājums mākslinieku un plenēru darbībai šajā apvidū. Dažādu personību tikšanās, vēsturiski apzinātajos apstākļos – 20. gadsimta II puse, rosina dialoģu un interesi par dabas un cilvēku mijiedarbības radīto kultūrvidi. Caur jaunradītu saturu runājam par lietām, kas kopumā ir kultūras identitātes jautājums un raksturo nemateriālā kultūras mantojuma nacionālās vērtības kā dažādu vēsturisku mantojumu kopumu. “Brasliņu” mājas vēsturei pieder saimnieces Almas Brasliņas (1907 – 1976) izcili veidotais dārzs, bibliotēkas darbība un viesmīlība, kur pulcējās tā laika kultūras un mākslas personības – tēlotājmākslas pārstāvji Leo Kokle, Jānis Pauļuks, Harijs Veldre, Edgars Vinters, rakstniecības – Kārlis Grigulis, Ausma Pormale, Austrā Dāle, Elza Stērste, latviešu estrādes vecmeistars Tālis Matīss, koklētājs Roberts Jūsminš un daudzi citi, par kuriem šobrīd varam lasīt Viesu grāmatas un saglabāto vēstuļu rokrakstos. Iespējams, daudziem nezināma mākslinieku „kopienas” radošā darbnīca ārpus Rīgas, kas nostātos, liecībās – tērpos, gleznās ir skatāma pasākuma laikā.

Pirmie Ziedoņa svētki tika organizēti 1967. gada 22. maijā, kuriem sekoja vēl trīs citi. Almas Brasliņas domās vienmēr ir bijusi ideja padarīt šo vietu par kultūras cilvēku sanāksšanas vietu. Panākt, lai cilvēki sev apkārt redz ne tikai darbu, bet arī skaisto – literatūru, mūziku un mākslu. Visu notikumu priekšvēstnesis ir kolhoza “Ļeņina ceļš” bibliotēka, kura darbojās no 1950.–1962. gadam. Lai atceramies vien, cik bibliotēkas labi veica politiskās aģitācijas un kultūras izglītības darbu. Padomju laikā bibliotēkām bija sava virsvadība, kad tiek sniegti ne tikai padomi, bet arī kursi, apmācības, grāmatu komplekti. Neizpalika jaunāko laikrakstu priekšā lasīšana un pārrunas par izlasīto, tā veicot svarīgu darbu partijas un valdības vēsturisko lēmumu izskaidrošanā.

ZA Fundamentālās bibliotēkas bibliotekāres A. Neimanis ieraksts Viesu grāmatā atklāj, ka “Apmeklējot l/a “Ļeņina ceļš” bibliotēku, tā mani patīkami pārsteidza ar savu mājīgo iekārtojumu, kas bibliotēkas vienību skaita ziņā jau sasniedz masu bibliotēkas apmēru (vienību skaits pāri par 1000) un sirsnību ar kādu l/a “Ļeņina ceļš” kultordze veic savu darbu bibliotēkā. 13. VIII.52”.

Savukārt Rīgas rajona bibliotekāre A. Emsiņa savā vērtējumā piebilst “Sakarā ar Rīgas rajona Kulturzglītības nodaļas rekomendējumu apmeklēju l/a “Ļeņina ceļš” bibliotēku. Bibliotēkas telpas ļoti mājīgas, iekārtotas gaumīgi. Grāmatas saliktas plauktos pēc nodaļām. Klasifikācija pareiza. L/a “Ļeņina ceļš” kultordze b. Brasliņa savu darbu veic ar lielu sirsnību un darba mīlestību, kā bibliotēkā, tā pārējā kultūras darbā. 25.VIII.52”.

Tā paša gada augustā “L/a “Ļeņina ceļš” bibliotēka sarīkoja solo dziesmu koncertu veltītu ražas novākšanai. Koncertā piedalījās: Alma Brasliņa, Helga Līcīte, Jānis Pauļuks, Harijs Veldre, Dzidra Bērziņa”. Tā ir mazākā ierakstu daļa, ko pieminu.

2018. gada ziedošais pavasaris ir svētku tradīcijas atjaunošana, kur dreskoda aksesuārs dāmām ir cepure, kungiem - tauriņš. Ziedoņa svētki izskan kā kultūras mantojuma apvienojums mākslā, mūzikā un atmiņu stāstos. Ēkas vēsturiskie artefakti un kultūrtelpas vērtību savdabība atgādina un rada interesi par tradīcijām, kam piemīt gan kultūrvēsturiska, gan mākslinieciska vērtība. Edvarda Šmite, Latvijas Nacionālā mākslas muzeja speciāliste mākslas vēsturniece un gandrīz vai novadniece, norāda, ka ir pareizi, ja, uz nākotni ejot, atgādinām par bijušo. Zinātniece klātesošajiem atgādina to laiku, kad tiek noteikta jauno mākslinieku attieksme pret apkārtējo pasauli un reālo dzīvi. Saprotot un mīlot gan cilvēkus, gan dabu, veidojušās mākslinieku liecības par sava laika kultūras sabiedrību. Uzdzirksteļo tikumi un netikumi, uzvirmo stāsti un pastāsti, kaut kur atmiņās nosmaržo tā laika ziedu dārzs. Stāstījums ar akadēmiskāku vai populārāku ievirzi ir subjektīvs faktors, kur nav kategoriskuma un absolūtu secinājumu.

Reibinoša pavasara ziedu elpa uzvirmo, kad mākslas vēsturniece Vīta Banga uzbur personību un notikumu radošo bohēmu vai kultūrvides darbību “Braslīnās”. Stāsts par tērpiem, glezniecību ir brīva radošā gara izpausme, kas tiecas atspoguļoties radniecīgās formās. Almas Braslīnas zaļais koncerttērps arī šodien ir goda vietā, grezna laikmeta liecība.

Ne tikai pagātne, bet galvenokārt dzīvā vēsture atklājas saimnieces Māras Brasliņas un viesu atmiņās un jaunības gaitās. Spilgtie iespaidi par “Brasliņās” dzīvojošām personībām ir laikmeta notikumu liecības, kas prasās būt dzirdamas un vērā ņemamas. Ļoti iespējams, ka reiz būs slapjo vistu festivāls vai kāds radošs mākslas plenērs, izstādes iekārtojums.

Mākslas vides cilvēks ir klātesošais Dzintars Melnis, kura karikatūras un ilustrācijas iepriecina pasākuma dalībniekus. Nemanāmi radīts portretējums patīkami pārsteidz nesagatavotus to saņēmējus. Pilnai liksmībai un svētku noskaņai atklājas mūziķes, gleznotājas Ainas Božas koncertprogramma “Savai Zemītei”, kur valda krāsas, sajūtas un tīkams noskaņojums. Ieliekot to, sirds un dvēseles patiesības svaros, Gunas Mūriņas vārdiem, “Brasliņās” atkal ienākusi māksla, kas te ļoti, ļoti daudz mājojusi. Šeit tāpat kā šodien skanējusi mūzika, tikšanās, daudz tā laika kultūras. Kultūras centrs “Brasliņās”.

Ulbrokas bibliotēkai prieks par padarīto un īstenoto. Arī turpmāk veiksīm pētniecisko darbību un jaunu novadpētniecības resursu apzināšanu.

Paldies Stopiņu novada pašvaldībai par atbalstīto un finansēto projektu “Ziedoņa svētki: radošo personību tikšanās “Brasliņās”. Paldies Brasliņu ļaudīm par labvēlību un izdošanos Ziedoņa svētku tradīcijas turpinājumam citu gadu.

Raksta autore
Daiga Brigmane,
Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēkas vadītāja

2018. gada 18. maijs

“Brasliņas”- Stopiņu novadā ir viena no senākajām 20. gadsimta ēkām, kas celta **Funkcionālisma jeb MoMo stilā**. Funkcionālisma celtnēm raksturīgs izvērstis kubisku būvmasu kārtojums, plakani jumti, plaši iestiklojumi un kompozīcijas horizontalitāte. Latvijā funkcionālisms parādījās 20. gadu [192-] nogalē un bija valdošais stils līdz pat 1940. gadam. Atjaunotā ēkas fasāde, mijiedarbībā ar vēsturi, ir nozīmīgs būvniecības elements, kas iesniedzas jūgendstila periodā pirms I pasaules kara.

Mājas vēsturei pieder saimnieces **Almas Brasliņas (1907 – 1976)** izcili veidotais dārzs un viesmīlība, kur pulcējās tā laika kultūras un mākslas personības. Dabas un cilvēka mijiedarbības radītā kultūrvide un **kolhoza „Leņina ceļš” bibliotēkas (1951-1962)** darbība ir viensētas lielākā vērtība. “Brasliņas” apmeklējuši gleznotāji: Jānis Pauļuks, Leo Kokle, Jānis Ivanovs, Hermanis Doncovs, Ādolfs Melnārs, Siliņš, Andersons, Klēbachs un vēl daudzi citi mākslinieki. Iespējams, daudziem nezināma mākslinieku „kopienas” radošā darbnīca ārpus Rīgas.

Kultūrvēsturiski nozīmīgā ainava – ēka, dārzs, mākslinieki apliecina nemateriālā kultūras mantojuma tradīcijām raksturīgu saglabāšanas vidi un pastiprina kopīgas identitātes izjūtu.

Izmantotie avoti:

- Ulbrokas bibliotēkas projekts “Senās mājvietas Stopiņu novadā”
<http://www.stopini.lv/lv/kultura/ulbrokasbiblioteka/projekti/senas-majvietas-stopinu-novada-2013gads/braslinas-stopinu-novads>
- Ulbrokas bibliotēkas projekts “Ziedoņa svētki: radošo personību tikšanās “Brasliņās””
<http://www.stopini.lv/lv/kultura/ulbrokas-biblioteka/projekti>

Materiālu kopas turētājs: Ulbrokas bibliotēka, Institūta iela 1,
Ulbroka, Stopiņu novads, LV-2130.

